MIJLOACE PARALINGVISTICE ALE DISCURSULUI RAPORTAT ÎN CONVERSAŢIE

IULIANA CHIRICU
Institutul de Lingvistică „Iorgu-Iordan – Al. Rosetti", Bucureşti

În comunicarea orală, mijloacele paralingvistice joacă un rol important în înzestrarea cu sens a cuvintelor rostite. Ne interesează să relevăm modul în care sunt utilizate mijloacele paralingvistice pentru a diferenţia discursul raportat (DR) de restul enunţului în care se află sau pentru a diferenţia discursul citant de discursul citat în cadrul DR. Prin mijloace paralingvistice înţelegem intonaţia, intensitatea, înălţimea vocii şi tempoul vorbirii. Modificarea de contur intonaţional faţă de restul enunţului poate să nu apară, aşa cum e cazul, de obicei, în reproducerea indirectă a cuvintelor. Atunci când apare această modificare în discursul indirect, vorbim de discursul indirect intonat direct. Cele mai multe schimbări de intonaţie apar, deşi facultativ, dar cu frecvenţă ridicată, în discursul direct (DD). Atunci când vorbim despre absenţa mijloacelor paralingvistice diferenţiatoare, nu înţelegem prin aceasta că nu există, de exemplu, intonaţie, fapt aberant, ci că nu există praguri, schimbări intonaţionale marcante faţă de discursul citant sau faţă de restul replicii.

1. ***Mijloace paralingvistice utilizate în cazul discursului direct***

În următorul exemplu, nu apare nicio schimbare de intonaţie în discursul direct. Totuşi, rostirea marcată a cuvintelor „hai" şi „unde" de la începutul discursului citat poate fi privită ca un prag intonaţional:

(1) ***B:*** *[...] pe noi↓ mai puţin spus↓ pentru că asta_este↓ ca: angajaţi într-un DOmeniu. dar e un haos tot– total eu am avut ocazia să să să dau un eXEMplu. deci am plecat într-o dimineaţă la serviciu↓ şi stau la potcoavă la vitan şi în SPAţiu ăla verde dintre sensurile de mers ale:# maŞInilor↓ e un spaţiu verde↑ şi era un# bătrîn↓ căzut↓ de dimineaţă↓ i-a venit rău şi ă mă rog↓ l-a(u) luat cineva cu maşina* ***şi i-am zis HAI domle (xxx) la policinica vitan şi: UNde stai tataie. zice la ma– matei ambrozie****. m-am gîndit că stă⊥ fiind în zonă↓ aparţi:ne cu medicul de familie de de vitan. chiar dacă nu este medicul LUI↑ un prim ajuTOR acolo↓ îi dai ceva să nu⊥ ei↓ vreau să spun că l-a luat cetăţeanu ăla-n maşină↓* (IVLRA: 31)

Modificarea intonaţională poate să alterneze cu lipsa de modificare a tonalităţii. În următorul exemplu, înălţimea scăzută a vocii, utilizată numai în cazul reproducerii cuvintelor interlocutorului din discursul citat, coexistă cu absenţa modificărilor de intonaţie. Observăm că, în cazul autocitării, nu există schimbări ale intonaţiei. Autocitarea reprezintă, de obicei, un caz aparte, deoarece emiţătorul raportor nu obişnuieşte să folosească intonaţia pentru a se imita. În cazul autocitării, mijloacele paralingvistice din discursul raportat sunt identice cu cele folosite în restul enunţului, datorită suprapunerii de identitate dintre emiţătorul raportor şi emiţătorul citat:

BDD-V849 © 2010 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:59:59 UTC)

(2) ***B:*** *m-a plimbat.# ca-n final# la un⊥ la al cincilea mi-a venit dreacii. şi i-am⊥ şi l-am obligat într-un⊥* ***bine****: **i-am zis↓ dom doctor↓ sînteţi al CINcilea domne↓ păi CE fac păi pîn la (xxx)?*** *<* ***J du-l şi dumneata la etaju CINCI↓ acolo unde sînt medici NUmai de familie****>. deci io am fost cu el la ie:tajul unu↓ unde sînt ŞI medici de fami– (deci) la al cincilea am spus↓ al cincilea zice#* ***<J du-l şi tu că eu n-am timp↓ am treabă↓ am mu–mulţi pacienţi****. aşa ca şi cum a fost că n-am⊥# <F,IM lasă-mă-n pace># <R du-l de-aici># <R n-am nevoie de el>. şi i-am zis.* ***domle:↓ dac-aveţi nevoie: de PLAtă:↓ pentru a::– a:cordarea unui ajutor↓ cît de banal şi micuţ ar fi↓ vă plătesc io. ştiţi↑ fac io chestia asta↓ cît costă plătesc io↓ da' n:u să poate._păi io trebuia(m) să fiu şi io la muncă._dumneata crezi că io mă plimb cu el pîn la doişpe ziua?*** *şi pîn la urmă l-a luat*

C: *probabil nu ştia că i-a fost rău pe stradă*

B: *da' i-am expliCAT înainte toate cele.* ***domnule am dat de el↓ uitaţi aşa↓ uitaţi aşa↓ i-am făcut aŞA↓ i-am dres aŞA↓ a avut aŞA↓ transpiraţie_cutare↓*** *i-am explicat. restu↑# ocupaţi-vă. şi la la lui i-am spus#* ***tataie ia ia de aici încă cincizeci de mii#*** *i-am mai dat şi io cinzeci de mii* ***dacă e ceva de ă de plată pentru domnu doctor s-aveţi bani să plătiţi****. adică l-am: obligat#* ***bă↓ vrei BAni↓ uite-ţi plătesc↓ da' fă-i ceVA.*** *ce i-o fi făcut că a:: a rămas în cabinet acolo cu el. da' nu să POAte aşa ceva↓ şi-un CÎIne [dacă-i* (IVLRA: 31−32).

O altă modificare paralingvistică în cadrul DD este reprezentată de accelerarea tempoului vorbirii, ca în următorul exemplu:

(3) ***B:*** *că# chiar încePUsem căutările <* ***R zic í mă dacă e í plătesc douăzeci de ani pentru mine > da'{ douăzeci de ani í dar cel puţin plătesc pentru mine í*** (IVLRA: 181).

Tempoul se schimbă chiar înainte de verbul declarativ *a zice*, DD fiind astfel marcat în întregime faţă de restul enunţului.

În următorul exemplu, înălţimea ridicată a vocii este simultană cu tempoul rapid al vorbirii:

(4) ***D: a zis martoru****.<Î/R* ***de ce MARtor în loc de mine n-am⊥*** *zic nu ştiu zic strada şi număru [şi am acasă>* (IVLRA: 102).

Ritmul rapid al vorbirii şi rostirea marcată a cuvântului „ce" sunt singurele mărci care delimitează discursul direct în lipsa unui verb dicendi:

(5) ***A:*** *da. nu í nu í el credea că noi nu luăm echipamentu şi că nu avem: cuRAJ să# să-l luăm înapoi ## <* ***R CE faceţi cu el dacă-l luaţi că la la la*** *# şi: eu nu ziceam nimica < R îl lăsam pe el să comenteze >* (IVLRA: 91).

În următorul exemplu, intensitatea forte a vocii însoţeşte discursul citat în mod direct. Rostirea marcată a începutului cuvântului „culcă-te" are rolul de a actualiza modalitatea spunerii, de a sugera interlocutorului strigătul. În lipsa semnului <IM> (= imitarea modului de a vorbi al unei persoane), intensitatea forte a vocii şi rostirea marcată figurează ca mărci ale dramatizării DR. De regulă, variaţia intonaţională are drept efect dramatizarea DR, scoaterea acestuia dintr-o ipostază neutră din punct de vedere intonaţional:

(6) *+**A:** [aşa↓ m-a pus la pionieri colonelu. [...] şi m-a pus↑ fără voia mea↓ comandant la plutonu de pioneri. şi-i zic lu costică↓ care era dă trei_ani pă front↓ „mă costică↓ hai să vedem cîmpu dă mine dă pă litoral". şi ne ducem acolo. şi ne văd ruşi i. şi-ncep să tragă. şi noi↑⊥ mi-a*

BDD-V849 © 2010 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:59:59 UTC)

*strigat costică↓ <F „**CULcă::↓ CULcă-te↓**”> aşa↓ m-am culcat↑ la vreo zece metri de costică↓ cu faţa: la pământ↓# da’ matale dormi* (IVLRA: 48).

Râsul concomitent cu vorbirea demarchează o parte din discursul citat faţă de restul enunţului citant. Observăm pauza care precedă discursul citat, diferenţiindu-l din punct de vedere intonaţional de restul enunţului:

(7) ***A:** zice # în finalul discuţiei **îmi zice ## ştiţi că < @ noi am vrea: să plătim din cinşpe ianuarie ((rîsete)) da’ dacă ne mai daţi decembrie lună de graţie** > (xxx)*

În lipsa verbului dicendi, imitaţia vorbirii funcţionează ca unic semnal al discursului direct în următoarele exemple:

(8) ***A:** b*** a fost angajată la marginea bucureştiului↓ că n-a plecat acasă↓ ă la:: pă un şantier de construcţii i-a dat-o în primire unui maistru d-ăsta tînăr <IM **bă munceşte-o cît vrei**> da’ ce ea a muncit la: la cărămizi? bine_nţeles ăla a iscălit acolo cum tot activita[tea asta o făcea.* (IVLRA: 73)

(9) *<R mă cheamă la partid↓> <IM **tovarăşu↓ pentru că: văd că# vorbeşti cam mult să trebuie să te duci la: la şedinţa de protocol: pentru organizarea protocolului**> da↓ mă duc. bun. şi:# m-am dus acolo↓* (IVLRA: 73−74)

(10) ***B:** am intuit # <IM **bună seara↑ ce faceţi↑**> la voce te cunoaşte↑ da’ păi: i de exemplu m-aude mă↓ <R el mă aude pe mine da’ eu nu aud pe el nu-l aud pe el> este cel care spune↑* (IVLRA: 85)

(11) *băieţii c-a furat ceva. ăştia↑ au a deschis↓ nevasta↑ <IM **auliu n-am furat nimica**>↓ aia zice↓ <IM FRAte↓ ţi-am adus o veste mare↓ SOră↓> zice↓ <IM isus e cu noi.> şi ţoc ţoc a pupat-o pă ţigancă.* (IVLRA: 238)

2. *Mijloace paralingvistice utilizate în cazul monologului interior*

Înălţimea scăzută a vocii apare, în următorul exemplu, în cazul monologului interior, alternând cu ritmul rapid al vorbirii:

(12) *- **A:** da. n-a vrut să mai vină. cînd m-a sunat bărbati-miu↓ intrase în casă şi se văita dă: burtă↑ că nu ştiu ce↑ <J **mă↑ să nu fie apendicită să dau de alte belele**> şi m-am dus la ea că nu m-am gîndit că se plînge de burtă şi (xxx) mai fă-i un ceai de mentă **zic <R trebuie să fie că a mîncat pepene rece de la frigider↓> pă stomacu gol↓ şi s-ar putea de la asta să fie.** şi# de unde!# se certase↓ în afară că i-a fost puţintel rău↓* (IVLRA: 85)

Credem că înălţimea scăzută este caracteristică monologului interior, deşi nu am găsit suficiente exemple pentru a ilustra acest fapt, deoarece emiţătorul poate sugera astfel că vorbele raportate nu au fost neapărat rostite cu voce tare, ci numai şoptite sau gândite. În continuarea exemplului, ritmul rapid al vorbirii demarchează monologul interior faţă de enunţul citant „zic”, care poate fi sinonim, în acest context, cu „mă gândesc”.

3. *Mijloace paralingvistice utilizate în cazul discursului indirect*

Ritmul rapid al vorbirii demarchează discursul indirect, faţă de restul replicii, în următoarele exemple:

(13) *s-au emis tot felul de păreri #↑ despre acest act şi aCUZE la adresa regelui↓ < R **io am spus că regele a avut un rol pozitiv**↑> ((inspiră)) iar actul de la două zeci şi trei august pentru*

BDD-V849 © 2010 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:59:59 UTC)

românia a fost un act SALVATOR pentru PĂSTRArea # fiinţei noastre↑ ca stat (IVLRA: 149−150)

(14) **A:** < $_{R}$ că noi sîntem firmă mai mare > şi măcar să-i : < $_{R}$ nu să le rezolvăm noi >↓ dar să-i susţinem ↑ şi **< $_{R}$ am zis că noi nu i-am refuzat niciodată la chestia asta** > (IVLRA: 90−91)

(15) **B:** mi-a dat mi-a dat telefon şi:⊥ **să mă întrebe dacă <$_{R}$ ies undeva**↓ ştii că ea voia să meargă-n /plentărs/ şi i-am zis că nu merg în /plentărs/ merg în /tuais/> (IVLRA: 172)

În următorul exemplu, ritmul rapid al vorbirii în DI coexistă, în aceeaşi replică, cu înălţimea ridicată a vocii în DD şi din nou cu ritmul rapid al vorbirii în DD:

(16) ***A:*** *< $_{R}$ că noi sîntem firmă mai mare > şi măcar să-i : < $_{R}$ nu să le rezolvăm noi >* í *dar să-i susţinem* ë *şi* ***< $_{R}$ am zis că noi nu i-am refuzat niciodată la chestia asta*** *> ## şi: cînd I-am zis eu că-i dosaru' la avocaţi # a zis < $_{i}$* ***foarte bine*** *> atuncea dacă VREŢI # vi-l demontez EU şi vi-l împachetez EU > (xxx)* ***< $_{R}$ puteţi să veniţi să-l luaţi*** *> EU fac AŞA # atuncea BIne am eu eram deja (xxx) de atîtea comentarile astea* í *(xxx)*

Un alt mijloc paralingvistic corelat cu DI îl constituie intensitatea forte a vocii. În următorul exemplu, ritmul rapid din cadrul discursului indirect alternează, în aceeaşi replică, cu intensitatea forte a vocii din discursul direct:

(17) ***A:*** *îhî # şi: o juma de oră m-a ţinut la telefon* í *## şi:*ë *# ca să întrebe: # <$_{R}$* ***ce-am mai făcut noi cu dosaru lor*** *> şi zic din cîte ştiu # EU*ë *foarte sinceră # le-am spus #* ***zic <$_{F}$ o să-l dăm la avocaţi >.*** (IVLRA: 90)

4. *Mijloace paralingvistice utilizate în cazul discursului direct legat*

Tempoul rapid al vorbirii face ca secvenţa care ar putea fi interpretată ca discurs indirect să fie interpretată, în mod corect, ca discurs direct legat, deoarece este reconstituită intonaţia discursului citat:

(18) ***A:*** *păi cînd am venit aicea era: zece fără un sfert. lacăte peste lacăte. şi-am sunat-o pe şefa↓ # <$_{IM}$ ă: CE fac. că de CE n-ai venit aseară.> eu↑ păi eu-s de la unu jumate în alba iulia <$_{IM}$ păi nu ţi-a spus eva?> zic↓ nu↓ mi-a lăsat un bilet în care* ***mi-a zis că <$_{R}$ ne vedem duminică seara*** *şi să-i strîng rufele de pe sîrmă dacă se usucă↓ > şi-atîta tot.# no↓ că n-a fost cine ştie ce↓ că n-am făcut protocol <$_{J}$ d-ăsta aşa cu:> a venit călina şi (xxx) de la cluj↓ şi: # #* (IVLRA: 87)

Imitaţia vorbirii apare în cazul discursului direct legat în următoarele exemple:

(19) ***B:*** *să încerce cu ăştia de limbi străine sau inspectoru MARE#* ***că atunci n*** s-a gîndit că <$_{IM}$ ce↑ noi nu avem şi program cultural?> # # pă lîngă prezentările astea****?* (IVLRA: 36)

(20) ***B:*** *spectacol prostii ceva dă: grădiniţă cu cîntecele cu (xxx) pe bune.* ***a zis că: <$_{IM}$ cum! să lăsăm inspectoratu să se ocupe de programul cultural>*** (IVLRA: 36)

(21) ***- A:*** *aşa: să facă ei bine problema perfect şi astăzi* ***îmi spunea că# <$_{IM}$ vai↓ uite că nu cred c-a făcut tema la ce ne cineva mai bine***> (IVLRA: 62)

(22) ***A:*** *[****se vaita că <$_{IM}$ de ce mă dor gleznele>*** *păi băi zic tu ar trebui maxim nouăj dă /chile/ ar trebui să cari p-astea↓ păi scuză-mă nene↓ de la nouăzeci la o sută douăzeci treij dă /chile/ articulaţiile alea [nu mai* (IVLRA: 82)

BDD-V849 © 2010 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:59:59 UTC)

(23) ***B**: [...] aş spune că tre să mă sperii: de toate. domle í da' # trei s-avem o MĂSURĂ:* í ***tatăl meu spunea: asta:*** í ***că: <$_{IM}$ MĂsură în toate>#*** í *păi dacă-mi iau măsura aceasTA* í *cu care m-a ferit taTA* í *<$_{R}$ păi vă spun că nu ma sperii de nimic>*↑ (IVLRA: 203−204)

Observăm că, în toate exemplele de mai sus, imitaţia vorbirii apare imediat după conjuncţia subordonatoare *că*, cerută fiind de un verb declarativ sau cu valenţe declarative („atunci n*** s-a gândit că...", „a zis că...", „îmi spunea că...", „se văita că...", „tatăl meu spunea asta că..."). Imitaţia vorbirii este specifică, deci, numai discursului citat, nu şi discursului citant. Emiţătorul raportor nu dramatizează decât secvenţa care devine astfel marcată paralingvistic, şi anume secvenţa citată, pusă astfel în evidenţă. Discursul citant nu diferă prin tonalitate de restul replicii.

5. ***Mijloace paralingvistice utilizate în cazul falsului discurs raportat***

În falsul DR apar modificări paralingvistice faţă de restul enunţului citant trunchiat („aşa ca şi_cum a fost că n-am⊥# <$_{F,IM}$ **lasă-mă-n pace>#** <$_{R}$ **du-l de-aici>#** <$_{R}$ **n-am nevoie de el**") şi anume intensitatea forte a vocii, simultană cu imitaţia vorbirii, precum şi tempoul rapid al vorbirii. Acest fapt dă un plus de verosimil falsului discurs raportat, având un efect de autentificare a cuvintelor, ca şi cum acestea ar fi fost efectiv rostite. Falsul discurs raportat are aici un rol explicativ pentru discursul citat în mod direct, care îl precedă. Emiţătorul raportor interpretează spusele interlocutorului citat tot printr-un discurs direct, de această dată fals.

Falsul DR este însoţit de imitaţia vorbirii (care implică schimbarea intonaţională) şi în următorul exemplu:

(24) ***+A:** [<$_{Î}$ dacă dumneavoastră vi se spune <$_{IM}$ **a plecat**↓ **DOmnule**> dumneavoastră nu vă interesaţi să vă spună DATA cînd a plecat*↑*>*

***B:** a plecat dă pă data de ŞAPTE*↑ *domnişoară*↓ (IVLRA: 104).

Schimbarea de contur intonaţional are acelaşi rol de validare a falsului DR, de transformare a lui într-un enunţ acceptabil din punct de vedere argumentativ.

În următorul exemplu, falsul DR nu este însoţit de mărci intonaţionale precum cele discutate până acum (înălţimea şi intensitatea vocii, tempoul vorbirii, imitaţia vorbirii).

(25) ***A:** mi-o făcut o treabă urîtă cu prefectura# # <$_{J}$ aşa m-am enervat>*↓ *# i-am zis evei zic*↓ *tu*↑ *îmi aduci şi mie prefectura# şi: o scriu io. şi s-a dus la prefectură cu alina. şi cînd am venit aicea eu i-am dat bip evei zic*↓ *<$_{J}$ pe chestia că: să-mi aducă prefectura>. şi cînd colo să aflu că s-a întîlnit cu ea la: prefectură* ***şi NICI măcar nu mi-a zis***↓ ***tu***↑ ***cătă***↓ ***scriu EU****. că mie nu mi-e că trebuie să scriu eu!*

***D:** aia e greşeala*

***A:** no*↓ *# deci pe mine nu mă interesează asta de:# de scris*↓ *da' aşa ca gest* (IVLRA: 119).

Semnalăm alternanţa, în interiorul falsului discurs direct, a conturului melodic descendent şi ascendent, care poate funcţiona ca un fel de imitaţie a vorbirii („↓ tu↑ cătă↓ scriu EU"). În acest exemplu, în cazul autocitării, variaţia intonaţională poate apărea ca schimbare de contur melodic („i-am zis evei zic↓ tu↑ îmi aduci şi mie prefectura# şi: o scriu io") sau de înălţime a vocii („zic↓ <$_{J}$ pe chestia că: să-mi aducă prefectura"):

În următorul exemplu, conturul melodic ascendent final apare în cazul falsului DR, unde sunt reproduse anumite întrebări pe care emiţătorul raportor le actualizează în mod fictiv. Nu există totuşi o altă variaţie intonaţională faţă de restul enunţului:

BDD-V849 © 2010 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:59:59 UTC)

(26) ***A:*** *((adresîndu-se tuturor ascultătorilor)) vorbim astazi de ŞOmaj í# inflaţie í mi-e teaMA de: ce M-aşteaptă í şi ce NE-aşteaptă: în viitor í#* ***mă sperie clasa politica? sau mă sperie deciziile ei?*** *sunt întrebări pe CAre # şi EU í # ca şi dumneavoastră cu siguranţă í ni le-am pu:s de: multe ori şi: probabil că: SUNT lucruri în ROmânia CAre:# ne sperie í# sau poate NU sunt. poate nu ne temem de nimic. poate lucrurile sunt aşa cum* (IVLRA: 203).

Tempoul rapid al vorbirii marchează falsul DR în exemplul de mai jos, cu scopul de a imita particularităţile vorbirii emiţătorului citat în mod fictiv:

(27) ***A:*** *şi i-am spus că şi IO am stat şi mi-am făcut TEmele↓ ştii:*
B: *la care el a percutat imediat <$_R$* ***dă-mi dă-mi dă-mi*** *>* (IVLRA: 62).

Intensitatea forte a vocii şi rostirea marcată a cuvântului „nu” apare în cazul falsului DR, în următorul exemplu, cu rolul de a scoate în evidenţă enunţul pe care emiţătorul doreşte să îl aducă în prim plan:

(28) *A: [...] începe pe un ton optimist. ÎNSA:↑ trebuie să spun un LUCRU: í şi anume că: <$_L$ am pornit şi m-am gîndit să fac o ASTFEL de emisiune: <$_R$ cu un ASTFEL de subiect împreună cu prietenii emisiunii românia în direct↑> tocmai pentru că* ***am auzit de FOArte multe ori: expresia <$_{IM}$ mi-e teamă: DE:*** *í* ***# mi-e frică: DE*** *í* ***# mă gîndesc cu groază LA****: í # DE:CI: cred că::↑ cred că: ar fi foarte bine să:: fim CUrajoşi şi să: spunem↑ <$_F$* ***NU ne temem de nimic*** *í* ***trecem peste toate*** *í> dar sunt lucruri # care ne: SPERIE í aşa zic EU í însă:↑ aş vrea s-aud cît mai mulţi ascultători <$_@$ care: să:: să spună:>* ***NU*** *í* ***NU ne temem de: de aceste: lucruri*** *í* ***nu ne temem de nimic*** *í totul este foarte bine: şi: frumos* (IVLRA: 204).

În cazul falsului DR, mijloacele paralingvistice au rolul de a da un plus de verosimil cuvintelor care trebuie să apară pentru interlocutor ca fiind raportate. Falsul discurs raportat este dramatizat prin aceleaşi mijloace paralingvistice (de exemplu, imitaţia vorbirii, intensitatea forte a vocii, tempoul rapid al vorbirii, alternanţa conturului melodic) ca şi discursul raportat în mod direct.

6. *Concluzie*

Mijloacele paralingvistice utilizate pentru a separa DR de restul enunţului sau pentru a separa discursul citant de discursul citat sunt reprezentate de schimbări ale conturului melodic al rostirii, de schimbări ale înălţimii sau intensităţii vocii sau ale tempoului vorbirii. Imitaţia vorbirii apare destul de des în cadrul discursului direct, al discursului direct legat şi al falsului discurs raportat, aceasta implicând o modificare a intonaţiei. În discursul indirect apar cel mai des modificări de tempo al vorbirii. În cazul monologului interior, înălţimea scăzută reprezintă tipul cel mai frecvent de variaţie paralingvistică. În falsul DR apar, după caz, modificări intonaţionale, de tempo sau de intensitate a rostirii.

Atunci când alte mijloace paralingvistice lipsesc, numai schimbarea intonaţiei funcţionează ca semnal demarcator al unei secvenţe raportate.

În conversaţie, mijloacele paralingvistice sunt variate şi au rolul, în cazul discursului raportat, de a marca DR faţă de restul replicii sau de a delimita discursul citat de discursul citant. În acest din urmă caz, discursul citant nu este marcat paralingvistic faţă de restul replicii. În cazul discursului indirect putem observa că atât discursul citant cât şi discursul citat sunt demarcate paralingvistic de restul enunţului, în timp ce în cazul discursului direct şi în

BDD-V849 © 2010 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:59:59 UTC)

cazul discursului direct legat numai discursul citat este, de obicei, semnalat prin mijloace paralingvistice faţă de discursul citant.

BIBLIOGRAFIE

IVLRA = Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana (coord.), 2002, *Interacţiunea verbală în limba română actuală. Corpus (selectiv). Schiţă de tipologie*, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti.
Dascălu-Jinga, Laurenţia, 2001, *Melodia vorbirii în limba română*, Bucureşti, Univers Enciclopedic.

SIGLE

_ - rostire legato
<IM > - imitarea modului de a vorbi al unei personae
<J > − înălţime scăzută a vocii
<R > − tempo rapid al vorbirii
DD - discurs direct
DI - discurs indirect
DR - discurs raportat

Paralinguistic Means of the Reported Speech in Conversation

The paralinguistic means used to separate the reported speech from the rest of the utterance, or to separate the reporting clause (Rom. *discurs citant*) from the reported clause (Rom. *discurs citat*) are represented by changes in the melodic contour of the utterance, changes in the pitch or intensity of the voice or changes in speaking tempo. The imitation of speaking appears quite often within the direct speech, the semi-direct speech and the false reported speech, implying a change in intonation. Changes in the speaking tempo appear most frequently in indirect speech. As to the internal monologue (internal speech), the low pitch represents the most frequent type of paralinguistic variation. The false reported speech is characterized by changes of intonation, tempo or pitch of the utterance. When there are no other paralinguistic means, only the change of intonation functions as a demarcation signal of a reported speech.

BDD-V849 © 2010 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:59:59 UTC)